

MESORAH BALTIMORE: KISLEV/DAY 6 OF CREATION

בראשית א:כה

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־חֵלֶת הָאָרֶץ לְמִינָהּ וְאֶת־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְאֶת־כָּל־רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לְמִינָהּ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב

בראשית א:כז

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ...

בראשית א:לא

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה־טוֹב מְאֹד וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי

בראשית רבה ט

רבי נחמן בר שמואל בר נחמן בשם רב שמואל בר נחמן אמר: הגנה טוב מאד, זה יצר טוב. והנה טוב מאד, זה יצר רע. וכי יצר הרע טוב מאד אתמהא?! אלא שאלולי יצר הרע, לא בנה אדם בית, ולא נשא אשה, ולא הוליד, ולא נשא ונתן. וכן שלמה אומר: (קהלת ד): כי היא קנאת איש מרעהו:

בראשית א:כו

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֵׂה אָדָם

מגילה ט.

ומשום מעשה דתלמי המלך. דתניא: מעשה בתלמי המלך שכינס שבועים ושנים זקנים והכניסן בשבועים ושנים בתים ולא גילה להם על מה כינסו. ונכנס אצל כל אחד ואחד, ואמר להם: כתבו לי תורת משה רבכם. נתן הקדוש ברוך הוא בלב כל אחד ואחד עצה והסכימו כולן לדעת אחת וכתבו לו: "אלהים ברא בראשית". "אעשה אדם בצלם ובדמות"

עבודה זרה ג.

מי שטורח בערב שבת יאכל בשבת

רמב"ן א:כו

"נעשה" כלומר אני והארץ הנזכרת נעשה אדם שתוציא הארץ הגוף מיסודיה כאשר עשתה בבהמה ובחיה כדכתיב (להלן ב ז) ויצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה ויתן הוא יתברך הרוח מפי עליון כדכתיב (שם) ויפח באפיו נשמת חיים ואמר "בצלמנו כדמותנו" כי ידמה לשניהם במתכונת גופו לארץ אשר לוקח ממנה וידמה ברוח לעליונים שאינה גוף

אברנאל

והנה טוב זה יצר הטוב מאד זה יצר הרע רוצה לומר שכל טובו ושלמותו של אדם היה במציאות הבחירה והיכולת על הטוב על הרע כפי יצרו ...

רב וולבה – עלי שור

«מוסר הוא להתחקות על האמת בעומק הלב» — כותב הרש"ז מקלב ב"צ (חכמה ומוסר ח"ב סי' נח). שני דברים גדולים הם: «אמת» ו«בעומק הלב», וכשמתאחדים יחד, היינו שמחפשים את האמת בעומק לב ולא רק בעומק שכל — אז מתגלה לאדם מבט חדש על עצמו. חז"ל עסקו בלימוד מוסר זה, וכך גרסינן

Authenticity means erasing the gap between what you firmly believe inside and what you reveal to the outside world - Adam Grant

RABBI DR. AVRAHAM J. TWERSKY

G-d therefore addressed this newly fashioned lump of clay which was to be man, and said, "Let us make man. You and I together will make man. I will give you the capacities and the potential and I will assist you in the process, but the work must ultimately be your own. I can create many beings that are perfect from their incipience, but that is not My concept of man."

We can therefore understand why the Talmud often refers to a person who lives a Torah life as being "a partner to G-d in the work of creation." We can see how appropriate this term is, for ltime man requires a partnership between man and G-d. Ultimate man, according to the Divine plan, can only be with man's participation in his own creation.

פסיקתא דרב כהנא ד

בשעה שביקש הקב"ה לבראות את אדם הראשון נמלך במלאכי השרת א' להם, נעשה אדם (בראשית א:כו). אמרו לפניו, רבון העולמים מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו וג' (תהלים ח:ה). אמ' להם, אדם זה שאני מבקש לבראות בעולמי חכמתו מרובה משלכם

שפתי חיים מועדים ג

ובפשטות היה נראה לבאר, אף שהיא תורת מלאכים, מכל מקום עדיין אין תורת המלאכים דומה לתורת בני אדם, וכדאיתא בלשון חז"ל "חכמתו מרובה משלכם" (בראשית רבה, יז, ד) דהיינו שהחכמה הניתנת ונוצרת על ידי בני אנוש מעלתה גדולה מתורתן של מלאכים.

משנה אבות ד:א

אִיזְהוּ עֲשִׂיר, הַשְּׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קכח) יִגִּיעַ כַּפִּיךְ כִּי תֹאכַל אֲשֶׁרִיךְ וְטוֹב לָךְ. אֲשֶׁרִיךְ, בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְטוֹב לָךְ, לְעוֹלָם הַבָּא

דרך חיים ד:א (מהר"ל)

שאל תאמר כי אדרבא, שאין ראוי שיהיה האדם עשיר בדעת ולהיות שמח בחלקו כאילו הוא עשיר, שהרי אינו עשיר, ולא ילבש בטלית שאינו שלו לומר שהוא עשיר, רק ישמח כפי עשרו אשר נתן השם יתברך אליו. ולכך מביא הכתוב שאמר "יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך", כי מאחר שאמר הכתוב "יגיע כפיך כי תאכל", מדבר במי שנהנה מיגיע כפו ומשמח בחלקו. דאם לא כן, למה אמר "יגיע כפיך כי תאכל", הוה ליה למימר 'אם משלך תאכל'. אך פירושו כאשר האדם נהנה מיגיע כפו, וזה נקרא (-זה-) שאוכל יגיע כפו, כי האכילה הזאת היינו שהוא נהנה מיגיע כפו. וזהו ששמח בחלקו, דהיינו שהוא שמח בדבר שהוא שלו. ויגיע כפו הוא שלו יותר, כאשר הגיע לו הדבר ביגיע כפו. ולפיכך הנהנה מיגיעו אין זה רק ששמח בחלקו, ואמר על זה "אשריך וטוב לך"

RAV WIEDERBLANK

Reward in this world can be natural or artificial. For example, when a person promises his daughters a lollipop for cleaning their room, the recompense is artificial, because there is no inherent connection between the deed and the remuneration. On the other hand, if they find a missing toy while cleaning and also enjoy the sight of the clean room, they are enjoying the natural consequences of the act. What kind of reward is *olam ha-ba*?

Rambam writes that the Torah's material blessings are not rewards for choosing the right path, but rather are God's way of granting us an ideal environment to pursue Torah and wisdom, thereby earning greater *olam ha-ba*.⁴⁹ When we collectively follow God's will, He responds by maxi-

פסחים נד.

שְׂבַעָה דְּבָרִים נִבְרָאוּ קוֹדֵם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, וְאֵלוּ הֵן: תּוֹרָה, וּתְשׁוּבָה, וְגוֹן עֵדוּן, וְגִיהֶנֶם, וְכֶסֶף הַכְּבוֹד, וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, וְשִׁמּוֹ שֶׁל מֹשֶׁה

סנהדרין לח:

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בַּר חֲנִינָא: שְׁתֵּים עָשָׂר שְׁעוֹת הוּי הַיּוֹם. שְׁעָה רִאשׁוֹנָה – הוֹצֵר עֲפָרוֹ, שְׁנֵי – נַעֲשֶׂה גּוֹלָם, שְׁלִישִׁית – נִמְתְּחוּ אֲבָרָיו, רְבִיעִית – נִזְרְקָה בּוֹ נְשֵׁמָה, חֲמִישִׁית – עָמַד עַל רִגְלָיו, שְׁשִׁית – קָרָא שְׁמוֹת, שְׁבִיעִית – נִזְדוּגָה לוֹ חֲנוּה, שְׁמִינִית – עָלוּ לְמִטָּה שְׁנַיִם וְנִרְדּוּ אַרְבָּעָה, תְּשִׁיעִית – נִצְטוּוּהוּ שְׁלֹא לֶאֱכֹל מִן הָאֵילָן, עֲשִׂירִית – סָרַח, אַחַת עָשָׂר – נִידוּן, שְׁתֵּים עָשָׂר – נִטְרַד וְהִלָּךְ לוֹ

רמב"ן ב:ג

היום השביעי שבת רמז לעולם הבא שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים והאל ישמרנו בכל הימים וישים חלקינו עם עבדיו התמימים

ברכות נז:

חמשה אחד מששים אלו הן אש דבש ושבת ושינה וחלום אש אחד מששים לגיהנם דבש אחד מששים למן שבת אחד מששים לעולם הבא שינה אחד מששים למיתה חלום אחד מששים לנבואה

RABBI TATZ

Let us think into this idea. There are many parallels between Shabbos and *olam ha'ba*, the world-to-come. We prepare for Shabbos on *erev* Shabbos, Friday, in ways very similar to the way a person whose life has ended is prepared for that final

voyage: washed, nails trimmed, dressed in white. We prepare everything which will be needed for Shabbos beforehand: when the sun sets one cannot prepare any longer. On Shabbos creative activity in the physical sphere is frozen; the message is that after the final transition from this world to the next, no more building or preparing can be done. In the next world a *neshama* must remain at the level which was attained during life. The ecstasy of that existence is the sense of being which has resulted from a lifetime of work. There one exists face-to-face, as it were, with one's own genuine personality; no illusions, no facade protect one from reality. What has been built in the personality is real there, in fact all the raw materials which one was given in this world are stripped away, all that remains is the *increase*, the change which has been achieved using that raw material. That is the substance of the next world.

Conversely, the pain of the next world is the sensation of lack; lack of those parts of the *neshama*, lack of those *middos* (personality traits), lack of those refinements which one could have, should have, acquired in this life. Again, it is simply the experiencing of one's own reality with no buffer, no protective layers intervening.

That is the great Shabbos. Activity frozen, a sense of the results of a lifetime made clear. What was prepared is now real. What was not prepared is forever lost. That world is an ocean voyage; provisions taken along are available, enjoyed. Provisions not taken are simply not available there.

רב פינקס - חנוכה

בעה"ז הלכה ככית הלל. על האדם תמיד לעורר את עצמו ולהתבונן במה שכבר הספיק במשך ימי חייו, ומתוך כך להמשיך כבניית עולמו הרוחני. אך לאור חושך השורר בעולם הזה ישנם ציורים רבים. אך כשנתבונן בנפשנו בתוכנו, נרמה כי "החושך" הגדול ביותר הוא "מחשבת הקטנות". הדבר המפחיד ביותר הוא שאדם מחשיב את עצמו כ"קטן" שאין בכוחו להשיג

בן יהודע על שבת קל"ח ב

כי שכחה חשך, שהוא אותיות ש"כח, וזכירה אור

חובות התלמידים RAV KLONIMUS KALMAN SHAPIRO

task or usage. The word *chinuch* is a special word that implies the realization of the already inherent capacity of a person or object, the actualization of a potential. This potential will remain hidden unless we bring it out. Our task is to cause the potential to emerge, to accomplish the *chinuch* that will transform the person into a skilled artisan, will cause the house or vessels to fulfill their functions, each room according to what it is best suited for, every vessel or instrument according to the task for which it was designed and prepared.

שבת כא:

והמהדרין מן המהדרין, בית שמאי אומרים: יום ראשון מדליק שמנה, מכאן ואילך פוחת והולך. ובית הלל אומרים: יום ראשון מדליק אחת, מכאן ואילך מוסיף והולך

רב פינקס - חנוכה

בעה"ז הלכה כבית הלל. על האדם תמיד לעודד את עצמו ולהתבונן במה שכתב הספיק במשך ימי חייו, ומתוך כך להמשיך כבניית עולמו הרוחני. אך

RABBI J.J. SCHACHTER: THE EREV SHABBOS JEW

One year, in the course of an annual lecture that Rabbi Joseph B. Soloveitchik ("the Rav") used to deliver in various venues in New York City, he deviated from his subject under discussion to make "a kind of a private confession" of his own, sharing "a thought that has caused me loss of sleep." He happily acknowledged that even in a world where "the profane and the secular reign supreme," there are Jews who observe the Shabbat. "But," he continued, "it is not for the Shabbat that the heart aches, it is for erev Shabbat (the eve of Shabbat). **There are shomrei Shabbat Jews in America but there are no erev Shabbat Jews.**

בראשית לו

וַיְחַלֵּם עוֹד חֵלֹם אַחֵר וַיְסַפֵּר אֹתוֹ לְאָחִיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה חֲלֹמְתֵי חֵלֹם עוֹד וְהִנֵּה הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאֶחָד עֶשֶׂר כּוֹכָבִים מְשִׁתְּחֹנִים לִי:

וַיְסַפֵּר אֶל־אָבִיו וְאֶל־אָחִיו וַיַּגְעֲרֻבּוּ אֲבִיו וַיֹּאמֶר לוֹ מֶה הַחֵלֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חֲלַמְתָּ הַבּוֹא נְבוֹא אֲנִי וְאִמְנָךְ וְאִחֶיךָ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְךָ אֶרְצָה:

וַיִּקְנָאֲרֻבּוּ אָחִיו וְאָבִיו שֹׁמֵר אֶת־הַדָּבָר

RASHI:

שמר את הדבר. היה ממתין ומצפה מתי יבא